

MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSITATS ACTUALS

MODIFICAR HÀBITS ARTICULATORIS A LA UNIVERSITAT?

Algunes reflexions al voltant de l'ús de les guies de pronunciació del català

- Carrera-Sabaté, Josefina
Universitat de Barcelona
Facultat de Filologia
Gran Via de les Corts Catalanes, 585. 08007 Barcelona. Espanya
carrera@ub.edu
- Creus Belet, Imma
Universitat de Lleida
Facultat de Filologia i Comunicació
Plaça Víctor Siurana, 1 25003 Lleida. Espanya
icreus@filcat.udl.edu
- Fernández Planas, Ana M.
Universitat de Barcelona
Facultat de Filologia
Gran Via de les Corts Catalanes, 585. 08007 Barcelona. Espanya
anamariafernandez@ub.edu
- Blanco Piñol, Enric
Universitat de Barcelona
Facultat de Filologia
Gran Via de les Corts Catalanes, 585. 08007 Barcelona. Espanya
ebpinyol@gmail.com

1. **RESUM:** En el Grup d'innovació docent FONCAT de la Universitat de Barcelona, s'ha treballat en l'elaboració d'un espai web (Guies de pronunciació del català) per a parlants que necessiten unes directrius per pronunciar adequadament alguns sons del català. En aquesta comunicació es presenten unes primeres evidències relacionades amb la funcionalitat del web, les quals provenen de l'ús que n'ha fet un grup petit d'estudiants que cursaven una assignatura d'expressió oral.

MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSITATS ACTUALS

2. **ABSTRACT:** The University of Barcelona's FONCAT Pedagogical Innovation Group has been working on the creation of a web site ("Catalan Pronunciation Guide") for speakers who need guidelines for correctly pronouncing some sounds in Catalan. In this paper we present some initial data on the functionality of this web site, which comes from the use made of it by a small group of students in an oral expression course.
3. **PARAULES CLAU:** pronunciació del català, TIC, innovació docent en fonètica, ensenyament de la pronúncia del català a no-catalanoparlants **KEYWORDS:** catalanpronunciation, ICT, teaching innovation in phonetics, teaching Catalan pronunciation to non-Catalan speakers
4. **DESENVOLUPAMENT:**

a) Objectius

L'objectiu d'aquesta comunicació és presentar, d'una banda, l'espai web Guies de pronunciació per a no-catalanoparlants, i, d'una altra banda, unes primeres evidències relacionades amb la funcionalitat i efectivitat del web, les quals provenen de l'ús que n'ha fet un grup petit d'estudiants que cursaven l'assignatura *Gèneres i formats de la comunicació oral*, del grau de Comunicació i indústries culturals de la Universitat de Barcelona.

b) Descripció del treball

b.1) Introducció

La llibertat dels individus per aprendre i autogestionar-se, per cercar el que necessiten i per adaptar-se al seu entorn s'està convertint en una pràctica cada cop més usual (iniciatives com la de Dale J. Stephens - <http://www.uncollege.org/story/#the-story> -, fundador del que s'ha anomenat 'uncollege', estan prenent molt protagonisme). En el món universitari actual, en què l'estudiant es pot formar autònomament a partir de propostes que troba en l'aparell universitari, és indispensable crear eines per tal de contribuir al coneixement

MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSITATS ACTUALS

d'alguna parcel·la del saber científic, en aquest cas concret, la pronunciació de la llengua catalana.

b.2) Motivació del projecte

És ben sabut que els parlants que aprenen una llengua no materna s'enfronten amb una sèrie de dificultats derivades, entre altres aspectes, de la naturalesa de la llengua materna i de la que s'aprèn.¹ Per això, a l'hora de determinar la problemàtica dels aprenents de llengües estrangeres, la comparació entre llengües maternes i no maternes resulta un element imprescindible. Al marge d'aquests aspectes, la recerca sobre l'aprenentatge de segones llengües no només s'ha centrat en variables com l'edat dels parlants, sinó també en variables socials com ara l'ús de la L1 i la L2, la instrucció i pràctica de la L2, el temps de residència, l'aptitud, la motivació i els aspectes cognitius dels parlants (vegeu-ne una revisió a Major 2008).

En el cas de la llengua catalana, hi ha estudis foneticofonològics contrastius que comparen, sobretot, el català amb l'espanyol, l'anglès i l'alemany. Vegeu, per al contrast català-espanyol, Recasens (1987), Sebastián et al. (1992), Poch et al. (1989), Carrió i Ríos (1991), Blecua et al. (1993), Guspí (1993), Bosch et al. (1995), Casanovas (1995). Per al contrast català-anglès, Bozzini (1971), Julià i Muné (1981), Gutierrez (1984), Recasens (1984), Casanovas (1994), Cuartero (1997a i 1997b), Rallo (1997) i Gutiérrez (2001). Per al contrast català-alemany, Tió (1982). Quant a la connexió del català amb les llengües de la nova immigració, hi ha unes publicacions en paper i a Internet, promogudes pel Departament de Benestar i Família, que contenen descripcions contrastives de la gramàtica del català amb la de les llengües següents: àrab (Sánchez (2003)), berber (Lamuela (2001)), fula i wòlof (Orozco i Roca (2002)), panjabi (Contreras i Fullana (2005)), romanès (Lamuela et al. (2005)), soninké i mandinga (Gràcia i Contreras (2002)), tagal (Gràcia (2005)), ucraïnès (Roca (2005)) i xinès (Gràcia (2003)). Aquests estudis contrastius

¹ Segons Delplancq i Harmegnies (2008), en el context actual, el procés d'ensenyament-aprenentatge de llengües estrangeres potencia l'adquisició de competències comunicatives en detriment del tractament de fenòmens fonètics. Si s'analitza una segona llengua com a producte lingüístic, però, és evident que es percep a través del filtre de la llengua materna.

MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSITATS ACTUALS

presenten diferències entre el català i les llengües esmentades en tots els components de la llengua de manera descriptiva i impressionística. Al marge d'aquestes publicacions, i de manera més puntual, s'han elaborat anàlisis productives de sons vocàlics, oclusius, fricatius, africats i sonants per part d'alumnes universitaris de procedència forana que aprenien català (nivell bàsic) en els cursos oferts pel Servei Lingüístic de la UdL (Creus i Julià-Muné 2010) i, a més, treballs experimentals que descriuen diferències en la pronunciació i percepció de fricatius i africats en català nord-occidental per part de lleidatanoparlants de 6 a 9 anys que tenen L1 català i també L1 soninké (vegeu, per exemple, Carrera-Sabaté 2011) i també diferències en la pronunciació de vocals per part de parlants que tenen el romanès i l'àrab com a L1 (vegeu Carrera-Sabaté en premsa).

b.3) Diagnosi de la situació inicial

L'interès per estudi del català ha anat creixent i s'ha internacionalitzat en els darrers anys gràcies, sobretot, a la promoció que se n'ha fet des de diverses institucions (vegeu, per exemple, la tasca de l'Institut Ramon Llull <http://www.llull.cat/catala/home/index.cfm>). A més a més, el context universitari ha sofert canvis importants en molts aspectes relacionats amb metodologia docent i s'han incorporat canvis significatius en l'ensenyament superior, com ara l'aprenentatge autònom, la utilització de noves tecnologies com a eines primordials d'ensenyament, la interdisciplinarietat i el treball en equip.

Aquest context va motivar que un equip de tres professors universitaris (Joan Solà Cortassa, Josefina Carrera-Sabaté i Clàudia Pons Moll) desenvolupessin l'any 2006 el projecte *Els sons del català. Desenvolupament de recursos tecnològics per a l'ensenyament i aprenentatge autònom de la fonètica catalana*. Aquest projecte, actualment convertit en una pàgina web de consulta obligada per als que es volen introduir en el coneixement de la fonètica catalana ha estat i és àmpliament consultat. El web *Els sons del català* descriu, en diferents nivells de concreció, aspectes de la fonètica del català. El que no presenta són aspectes de pronunciació dels sons segons les llengües d'origen dels neoparlants. De fet, moltes consultes que s'han rebut des de la bústia del web *Els sons del català* han estat per demanar aspectes relacionats amb l'aprenentatge de la pronúncia del català per part de

MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSITATS ACTUALS

parlants no autòctons. I és en aquesta línia que els usuaris han presentat reiteradament les seves peticions. D'acord amb aquesta observació, els estudiants universitaris no-catalanoparlants que volen treballar de manera autònoma i autoregulada la pronunciació del català tenen poques oportunitats de fer-ho i els recursos disponibles per a l'autoaprenentatge en aquest àmbit són comptats: el llibre de Dalmau, Miró i Molina (1985) és una primera aproximació al mètode verbo-tonal del català; el de Bau, Pujol i Rius ([1995] 2007), destinat a castellanoparlants, presenta un treball d'integració dels sons del català mitjançant el reconeixement i la discriminació de sons i també a través d'explicacions escrites; la guia de correcció fonètica de Gabriel Bibiloni, pensada fonamentalment per a parlants mallorquins i amb indicacions per a parlants d'altres dialectes, només s'adreça a castellanoparlants; el projecte *Pronunciem* de Josep Pi desenvolupa unes directrius partint de la diversitat lingüística amb què es troben els estudiants nouvinguts a secundària: anglès, àrab, berber, castellà, francès, romanès i xinès; finalment, el projecte GALÍ és el sistema que es fa servir en totes les aules d'acollida. finalment, els portals ésAdir, ReSolc i el Diccionari de dubtes del català ofereixen molta informació sobre la pronúncia de lèxic i, els dos últims, també informació fonètica i lèxica dialectal.

L'experiència en l'elaboració d'un espai web com *Els sons del català*, les noves necessitats de la universitat i també de la societat van conduir el grup d'innovació docent FONCAT² a iniciar l'any 2010 el desenvolupament d'un altre espai web, ara per donar resposta a les necessitats de tots aquells que volguessin aprendre la pronúncia del català i que fossin castellanoparlants d'Espanya: Guies de pronunciació per a no-catalanoparlants (www.guiesdepronunciacio.com). La idea inicial del projecte va partir d'una proposta de Carrera-Sabaté (en premsa).

² Inicialment, els components del grup eren Maria Cabrera, Ana M. Fernández, Roser Güell, M. Rosa Lloret, Clàudia Pons, Gemma Reguant, Paolo Roseano i Josefina Carrera-Sabaté (IP). Posteriorment, es fan afegir com a col·laboradores externes al grup Imma Creus, Dolors Font, Joan Julià, Agnès Rius i Francina Torres. Els becaris són: Enric Blanco, Lea Feliu i Eva Pons.

MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSITATS ACTUALS

b.4) Descripció de les Guies de pronunciació per a no-catalanoparlants

Aquesta proposta està pensada per ser un material complementari i innovador respecte de les propostes existents al mercat destinades a l'autoaprenentatge de la pronúncia del català tant pel que fa al contingut com a la forma. Pel que fa al contingut, es preveu anar treballant mitjançant itineraris per llengües d'origen; quant a la forma, s'ha pensat abordar tant aspectes segmentals com suprasegmentals del català en relació amb altres llengües. Evidentment, tot aquest treball s'està duent a terme en diferents fases i amb la col·laboració d'un equip de professors i investigadors de la UB, UdL, UPF i Institut del Teatre. El projecte ha rebut finançament de la UB (ajuts i projectes d'innovació docent PMID³) i de La Caixa (Recercaixa⁴).

De manera més concreta, la proposta que presentem conté uns quadres de sons del català que es poden comparar amb els d'altres llengües, posem per cas l'espanyol. De la comparació en resulten diferents grups de sons: 1) uns que són comuns en totes dues llengües (català i espanyol); 2) uns altres que només són propis del català o de l'espanyol i 3) un tercer grup que comparteixen totes dues llengües però que no tenen la mateixa distribució en cada llengua.

Per a cadascun dels sons del grup 2 i 3 trobem diverses activitats⁵ encaminades a discriminar-lo i utilitzar-lo mitjançant propostes diverses:

- 1) Explicacions orals partint de material audiovisual, en què s'explica i s'ensenya com pronunciar cada so del català que pot presentar certes dificultats segons la llengua d'origen de l'aprenent (vegeu la figura 1).

³ Guies de pronunciació del català per a no-catalanoparlants (1a i 2a fase) 2011PID-UB/43- 2012PID-UB/072. Investigadora Principal: Josefina Carrera-Sabaté.

⁴ Desenvolupament de recursos tecnològics per a l'ensenyament i l'aprenentatge autònom del català. Recercaixa 2011. Investigadora principal: Clàudia Pons Moll.

⁵ Les activitats han estat enregistrades per actors i exalumnes de l'Institut del Teatre de Barcelona (Arnau Puig Casas, Martí Salvat Morín, Aina Sánchez Cuscó) sota la supervisió de Roser Güell.

MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSITATS ACTUALS

ARTICULACIÓ

El so s'articula de la següent manera: la punta de la llengua toca la part interior de les dents de baix i les vores del dors de la llengua s'acosten i a vegades toquen la part interior dels queixals de dalt.

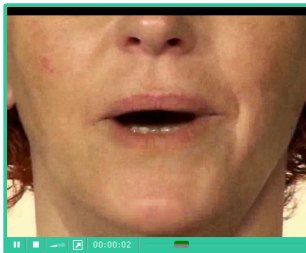
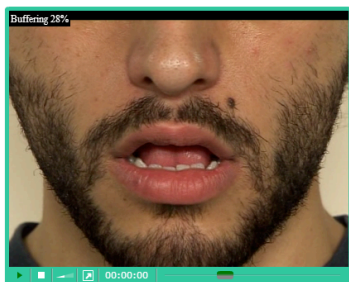

Figura 1.

- 2) Exercicis de discriminació auditiva i de repetició a partir de material audiovisual (vegeu les figures 2 i 3).

16. LLLOC

Escolla l'àudio:

A. ? Tenen el so [A]

B. ? Tenen el so [n]

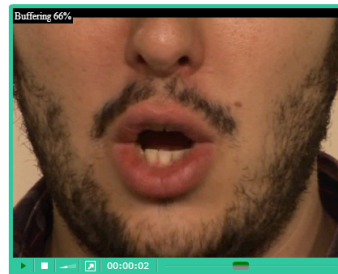
C. ? Tenen el so [3]

Figura 2.

PRONUNCIACIÓ DE FRASES

Observa el vídeo i escolta l'àudio de cada frase. A continuació, repeteix-les en veu alta:

1- Dijous anirem tots junts a passejar.

Escolla l'àudio:

Figura 3.

- 3) Exercicis de percepció de l'entonació a partir de modalitats oracionals del català. (s'està desenvolupant a la UPF, Pilar Prieto, Joan Borràs Comes i Paolo Roseano en són els responsables).
- 4) 4.Un recull del folklore català per tal de poder integrar cada so problemàtic en un context més ampli i assimilar-lo amb més facilitat i naturalitat (en aquest sentit, les dites

MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSITATS ACTUALS

i refranys catalans, les cançons tradicionals i les rondalles catalanes pretenen donar a conèixer aspectes propis de la cultura catalana-vegeu la figura 4-; a més a més, i seguint la línia de projectes europeus com “European Music Portfolio: a Creative Way into Languages”, en què es té en compte que l’aprenentatge de llengües es pot veure molt beneficiat gràcies a la música, les cançons tradicionals catalanes que s’han inclòs a la proposta han estat harmonitzades i arrançades seguint tendències musicals⁶ actuals per tal que l’aprenentatge dels sons esdevingui més atractiu; a més, s’ha treballat conjuntament amb especialistes en dicció i en formació d’actors⁷ –vegeu la figura 5-).

Entre bojos, fes el boig

Conten que, una vegada, en un país molt miserable, va fer una gran pluja de monedes d’or. Tothom s’afanyà a recollir-ne, i esdevingueren riquíssims en un moment, però aquell qui en la pluja va ésser tocat per una sola moneda restà boig rematat. L’únic que s’alliberà de la marfuga va ésser l’apotecari, perquè dormia mentre es produïa el fenomen i perquè l’olor de les potingues el va guardar del contagi. Tothom, de tan ric que era, llençava els diners i es lliurava a fer mil bogeries; no així l’apotecari, que es comportava com un home de seny i recollia els diners que els altres llençaven. Però, com que era una nota discordant entre l’altra gent, els prengueren per boig i el van tancar, fins que l’home es va adonar del que li passava i es va posar a fer bogeries com els altres.

(Amades, 1982, l:1127)

Figura 4.

2- Marieta cistellera

Marieta cistellera,
tu que en saps de fer cistells,
me’n facis una panera
per anar a collir claveles.

Marieta cistellera,
tu que en saps de fer cistells,
me’n facis una panera
per anar a collir claveles.

Escolta l'àudio:

Figura 5.

És important remarcar que s’han introduït uns exercicis de sensibilització auditiva que van en un apartat inicial titulat “abans de començar”. Aquests exercicis, elaborats per Gemma

⁶ Josep Prenafeta Gavallda, Pep Figueras Miró i Carlos Morera Perelló.

⁷ Begoña López López i Roser Güell Isern

MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSITATS ACTUALS

Reguant Fosas, tenen l'objectiu de preparar corporalment els usuaris del web mitjançant l'escolta activa per tal que l'aprenentatge sigui més exitós (vegeu Reguant en premsa).

b.5) Observació de l'efectivitat del web per part d'estudiants de l'assignatura Gèneres i formats de la comunicació oral del grau de Comunicació i indústries culturals

Durant el curs 2012-2013, tot i que el web no estava complet però contenia prou informació per poder ser utilitzat, es va decidir dur a terme una prova pilot per tal d'observar-ne l'efectivitat i viabilitat. La prova pilot es va dur a terme en el marc de l'assignatura Gèneres i formats de la comunicació oral del grau de Comunicació i indústries culturals de la UB. El procediment va ser el que es detalla a continuació.

A principis del curs es va demanar als estudiants que llegissin un text durant un parell de minuts i després, que el llegissin en veu alta davant d'una càmera de vídeo. Aquest text es va elaborar *ad hoc* i contenia aspectes importants de la norma oral formal del català. Posteriorment es va demanar als estudiants de parlar durant cinc minuts sobre ells mateixos i se'n va valorar la pronúncia.

A cada estudiant es va lliurar un informe que contenia comentaris sobre diversos fenòmens relacionats amb la pròpia pronúncia de la llengua oral formal. Un cop es va haver donat els informes als estudiants, la professora es va entrevistar individualment amb ells i els va indicar si tenien necessitat d'algun treball addicional per millorar la pronúncia de les seves exposicions.

A partir d'aquí, i també a partir de les activitats d'avaluació continuada corresponents a l'assignatura, es va anar fent un seguiment individualitzat de cada estudiant. Les estratègies didàctiques utilitzades van ser les següents:

- a. tutories individuals amb les persones implicades (eren 10 estudiants) que presentaven problemes en la pronúncia d'algun so;
- b. treball individualitzat i centrat en els sons que resultaven problemàtics per a cada estudiant o grup d'estudiants;

MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSITATS ACTUALS

- c. treball complementari i autònom mitjançant eines per millorar la pronúncia de vocals i d'algunes consonants que hi havia a l'espai web i que encara no hi estaven incorporades. Es va explicar el contingut del web, que permetia abordar sons problemàtics del català de manera progressiva i es va recomanar als estudiants treballar amb diferents apartats del web: audició i discriminació de sons, repetició en logòtoms, parells mínims, frases, dites, refranys, rondalles, cançons, embarbussaments, etc. (vegeu les explicacions del web); en el cas dels sons que encara no eren a la interfície, es va proporcionar el material directament als estudiants.
- d. seguiment de l'evolució dels estudiants en tutories personalitzades;
- e. treball de sensibilització auditiva a partir d'un exercici sobre l'oïda creat per Gemma Reguant per tal de preparar corporament els estudiants abans de les avaluacions de l'assignatura (vegeu Reguant (en premsa))
- f. avaluació final en el marc de l'assignatura Gèneres i formats de la comunicació oral.

c) Resultats i/o conclusions

Tal com s'ha explicat al principi, el primer objectiu d'aquest article ha estat presentar els orígens, la motivació i el funcionament del web Guies de pronunciació per a no-catalanoparlants (www.guiesdepronunciacio.com) i, el segon, descriure'n l'ús per part d'un grup petit d'estudiants que presentaven problemes a l'hora de pronunciar algun so del català. S'ha observat, per tant, l'evolució dels 10 estudiants en l'expressió oral i, de manera més concreta, en la pronúncia i, al mateix temps, s'han detectat i corregit algunes mancances del web, relacionades amb el funcionament d'algun vídeo o l'organització d'una part dels continguts.

A continuació, presentem els resultats derivats de la intervenció en els estudiants de l'assignatura Gèneres i formats de la comunicació oral del grau de Comunicació i indústries culturals de la UB. Parlarem primer dels resultats obtinguts en la primera prova i,

MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSITATS ACTUALS

posteriorment, dels resultats obtinguts després de la intervenció d'innovació docent sobre la pronúncia d'alguns estudiants.

L'anàlisi dels resultats de la primera prova van permetre detectar quins eren els problemes de pronúncia dels estudiants sobre els quals calia intervenir; és a dir, formes fonètiques que calia modificar per adequar-les a la proposta d'un estàndard oral formal de la llengua catalana. Els errors tenien a veure amb l'articulació de <ll> de mots com *llibre*, *bacallà* o *ull*; l'articulació de les vocals <o> i <e> obertes de mots com *col* o *cel*; l'articulació de <s> en mots com *casa*, i en mots en contacte com *els ous*; l'articulació de <g> o <j> en mots com *gener* o *ajudar*; l'articulació de <x> en mots com *aixeta* o *xampú*; l'articulació de <tg> en mots com *metge*, l'articulació de <tz> en formes com *dotze* i l'articulació de consonants en posició final de mot, com a *pam*, *fang*, *sec*, etc.

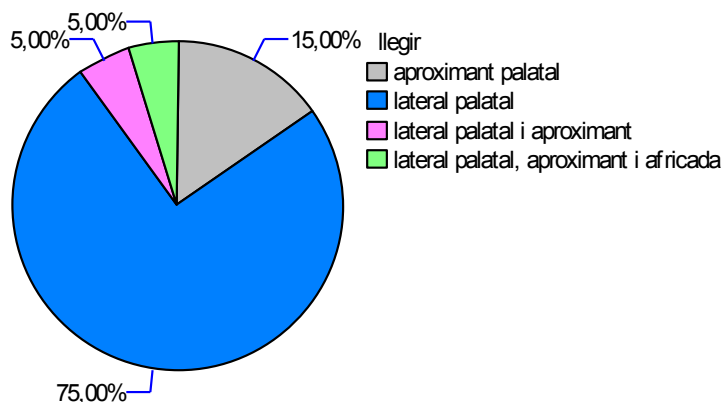
A continuació exemplifiquem un parell dels nou fenòmens que es van tenir en compte.

1) Pronúncia de la lateral palatal de mots com *llibre*, *bacallà* o *ull*.

En aquest gràfic s'observa que el 75% dels estudiants pronunciaven el so adequadament (lateral palatal); l'altre 25% dels estudiants pronunciaven sons que no corresponen al que s'esperaria, per bé que de vegades els pronunciaven de manera alterna amb la lateral palatal. (Vegeu el gràfic 1). Aquest 25% dels estudiants necessitava treballar la pronunciació de <ll>.

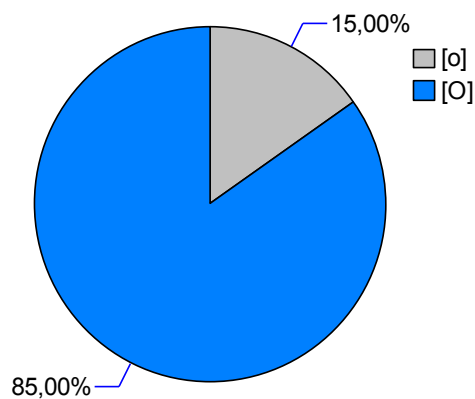
MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSITATS ACTUALS

Gràfic 1. Pronunciacions de <ll>

2) Pronúncia de vocals obertes de mots com *trobo*, *os*

En el gràfic 2 s'observa que un 15% d'estudiants presentaven problemes a l'hora d'articular la vocal mitjana posterior oberta <o>, atès que la pronunciaven tancada. És sobre aquest 15% que es va dur l'acció d'innovació docent.

Gràfic 2. Pronunciacions de <o>

MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSITATS ACTUALS

Pel que fa a la globalitat dels errors detectats, cal dir que en els estudiants no van ser sistemàtics: hi havia estudiants que tenien problemes en l'obertura de les vocals mitjanes obertes <e> (en mots com *mel* o *nen*) i <o> (en paraules com *cosa* o *roba*) però no en la pronunciació de la lateral palatal <ll> de mots com *llapis*; també hi havia qui només tenia problemes amb la lateral palatal <ll> o amb les essos sonores de *casa* o *uns ànecs*, o bé amb les consonants nasals en posició final de mot. El perfil era ben variat i va caler una intervenció particular i individualitzada.

Quant als resultats finals, és important tenir en compte que la modificació d'hàbits articuladoris és una feina que comporta moltes hores i molta constància. En el temps que dura una assignatura de 6 CA d'un quadrimestre no n'hi ha prou per modificar hàbits fonètics de parlants que tenen al voltant de dues dècades, sobretot si els problemes afecten diversos sons. Tot i això, hi ha hagut millores en la pronúncia dels sons detectats. De manera més concreta, es pot afirmar que l'èxit en la millora de les pronúncies de sons determinats s'ha de relacionar directament amb la quantitat de problemes que tenien els estudiants: si el problema era un so, els percentatges d'èxit van ser entre el 80 i 90% dels casos; si el problema eren dos o tres sons, els percentatges d'èxit giraven al voltant del 60% dels casos.

Un dels aspectes més importants a destacar és que els estudiants van arribar als exàmens orals amb una naturalitat que no tenien al principi del curs (van perdre la pressió i l'estrès que tenien en les exposicions inicials a causa dels problemes de llengua i van obtenir unes qualificacions similars a les dels companys que no els calia utilitzar el web). I és que en tots els casos, l'ús del web va estar valorat com una eina de treball molt valuosa i útil per al treball individual i el propi progrés.

Amb aquesta intervenció i amb el treball autònom de l'espai web Guies de pronunciació per a no-catalanoparlants, els estudiants han pres consciència de la importància de pronunciar acuradament els sons del català, sobretot si es mouen en àmbits d'ús formals; i, a més a més, se'ls ha proporcionat una metodologia que ha demostrat ser eficaç per anar modificant l'articulació de sons que han resultat difícils de pronunciar. Al marge de l'eficàcia del

MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSITATS ACTUALS

recurs, els estudiants han valorat molt positivament que l'eina els facilités el treball autònom, els permetés avançar al propi ritme i els facilités recursos per a un ús ulterior.

S'espera en un futur pròxim eixamplar el radi d'observació a altres estudis i ensenyaments per tal d'observar l'impacte del web en la producció oral en català des de diverses àrees de coneixement i tenint en compte el català com a eina transversal. De manera més concreta, s'espera observar el comportament d'estudiants de la Facultat de Formació del professorat de la UB, de les Facultat de Filologia de la UdL i de la UB i també de l'Institut del Teatre.

Per acabar, és important tenir en compte que el que s'ha presentat és una prova pilot i uns resultats qualitatis sobre l'aprofitament i ús d'un espai web molt complex que està en renovació constant i del qual s'espera que pugui incidir en més aprenentatges que tinguin el català com a eina transversal. Així doncs, l'impacte que es preveu del projecte és, d'una banda, millorar la pronúncia de la llengua catalana de tota la comunitat universitària dels Països de parla catalana i també dels sectors de la societat que utilitzen la llengua professionalment (actors, locutors, etc.) i també de tots aquells estudiants de català d'arreu del món interessats en la pronúncia del català.

5. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Referències bibliogràfiques

Bau, Montserrat; Pujol, Montserrat; Rius, Agnès (2007). Curs de pronunciació. Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Blecua Falguera, Beatriz; Poch Olivé, Dolors; Harmegnies, Bernard (1993). Variaciones en la organización de las vocales del español y del catalán en función del estilo de habla. A: Fernández-Barrientos Martín, J. (ed) *Jornadas Internacionales de Lingüística Aplicada/International Conference of Applied Linguistics. Robert J. Di Pietro in Memoriam. Actas/Proceedings*. Granada: Instituto de Ciencias de la Educación de la Universidad de Granada. Vol. 1: 98-107.

MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSITATS ACTUALS

Bosch, Laura; Costa, Albert; Sebastián Gallés, Núria (1995). La estructura interna de las categorías fonéticas: percepción de vocales e identificación de prototipos en español y en catalán. A: Llisterri, J.; Poch, Dolors (eds.). *Nuevos horizontes de la lingüística aplicada. Actas del XIII Congreso Nacional de la Asociación Española de Lingüística Aplicada*. Barcelona, 20-22 d'abril de 1994. Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona: 71-79.

Bozzini, George R. (1971). *A Tripolar Contrastive Analysis of the Sound Systems of English, Catalan and Spanish for the Purpose of Teaching English to Bilingual Speakers of Catalan and Spanish*. PhD Diss. Washington: Gerogetown University.

Carrera-Sabaté, Josefina (2011). Un parell de ments i moltes llengües: fricatius i africats del lleidatà en nens bilingües i multilingües. A: Lloret, Maria-Rosa; Pons-Moll, Clàudia (eds.). *Noves aproximacions a la fonologia i la morfologia del català. Volum d'homenatge a Max W. Wheeler*. (Symposia Philologica, 21.). Alacant: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana: 123-149.

Carrera-Sabaté, J. (en premsa). A boca plena: vocals tòniques del lleidatà en entorns multilingües. *Treballs de Sociolingüística*.

Carrera-Sabaté, J. (en premsa). *Eines de fonètica catalana*.

Carrió, M.; Ríos, Antonio (1991). A contrastive analysis of Spanish and Catalan rhythm. A : *CPhS 1991. Actes du 12ème Congrès International de Sciences Phonétiques*. Aix-en-Provence: Université de Provence, Service des Publications. Vol. 3: 246-249.

Casanovas Català, Montserrat (1994). Aspectes contrastius de la fonètica i fonologia catalana i anglesa. *Sintagma*. Lleida. 6: 15-21.

Casanovas Català, Montserrat (1995). La interferència fonètica en el espanyol de Lleida: algunos apuntes para su estudio, *Sintagma*. Lleida. 7: 53-59.

Contreras, Joan Miquel; Fullana, Olga (2005). *El panjabi. Estudi comparatiu entre la gramàtica del català i la de panjabi*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de

MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSITATS ACTUALS

Benestar i Família, Llengua, immigració i ensenyament del català, 7. Disponible també en versió electrònica:

<http://www20.gencat.cat/docs/dasc/01Departament/08Publicacions/Coleccions/Llengua%20i%20immigracio%20i%20ensenyament%20catala/07panjabicatala06/panjabi.pdf>

Creus, Imma; Julià-Muné, Joan (2010). Multilingüisme i fonètica contrastiva: els «eurosons» i la pronúncia del català. A: *Actes del Quinzè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes* (Universitat de Lleida, 7-11 de setembre de 2009). Barcelona: PAM: 447-460.

Cuartero Torres, Néstor (1997a). Voicing assimilation in obstruent sequences in English and Catalan. *XV Congreso de la Asociación Española de Lingüística Aplicada* (AESLA). Zaragoza, 15-18 de abril de 1997.

Cuartero Torres, Néstor (1997b). Voicing assimilation in stop sequences in English and Catalan. A: *Views on the Acquisition and Use of a Second Language, EUROSLA 7. Abstracts*. Barcelona, 22-24 May 1997. Universitat Pompeu Fabra.

Dalmau, Montserrat; Miró, Montserrat; Molina, Dolors-Àngels (1985). *Correcció fonètica. Mètode verbo-tonal*. Vic: Eumo.

Delplancq, Véronique; Harmegnies, Bernard (2008). Degré d'expertise du FLE, durée et perception de voyelles par des lusophones. *Romanitas. Lenguas y literaturas romances*, 3, 1. <http://humanidades.uprrp.edu/romanitas/espanol/volumen2/delplancqharmegnies.html>

Gràcia, Lluïsa (2003). *El xinès. Estudi comparatiu entre la gramàtica del català i la del xinès*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar i Família, Llengua, immigració i ensenyament del català, 3. http://cv.uoc.es/DBS/a/materials/portada/ambits/im/pdf/lleng_imm_cat3.pdf

Gràcia, Lluïsa (2005). *El tagal. Estudi comparatiu entre la gramàtica del català i la del tagal*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar i Família, Llengua, immigració i ensenyament del català, 10.

MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSITATS ACTUALS

<http://www20.gencat.cat/docs/dasc/01Departament/08Publicacions/Coleccions/Llengua%20immigracio%20i%20ensenyament%20catala/10tagalcatala06/tagal.pdf>

Gràcia, Lluïsa; Contreras, Joan Miquel (2002). *El soninké i mandinga. Estudi comparatiu entre les gramàtiques del soninké i el mandinga i la del català*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar i Família, Llengua, immigració i ensenyament del català, 4.

http://www20.gencat.cat/docs/dasc/01Departament/08Publicacions/Coleccions/Llengua%20immigracio%20i%20ensenyament%20catala/04soninkemandingacatala_05/soninkeimandinga.pdf

Guspí Saiz, Marta (1993). Estudi de la duració de les consonants en el context de final i de principi de paraula en català i en castellà. *Estudios de Fonética Experimental*. Universitat de Barcelona. 5: 189-221.

Gutiérrez Díez, Francisco (1984). Comparación del algunos aspectos de la entonación del catalán y del inglés. *Folia Phonetica*. Lleida. 1: 149-158.

Gutiérrez Díez, Francisco (2001). Estudio acústico de la entonación de enunciados con la función de acuerdo y reserva en inglés y catalán *Estudios de Fonética Experimental* 11: 143-158.

Julià i Muné, Joan (1981). Estudi contrastiu dels oclusius de l'anglès i del català. Un experiment acústic. *Estudi General*. Girona. 1,1: 75-85.

Lamuela, Xavier (en col·laboració amb Ani, Virgil) (2005). *El romanès. Estudi comparatiu entre la gramàtica del català i la del romanès*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar i Família, Llengua, immigració i ensenyament del català, 8. <http://www20.gencat.cat/docs/dasc/01Departament/08Publicacions/Coleccions/Llengua%20immigracio%20i%20ensenyament%20catala/08romanesacatala06/romanes.pdf>

Lamuela, Xavier (2001). *El berber. Estudi comparatiu entre la gramàtica del català i la del berber o amazig*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar i Família,

MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSITATS ACTUALS

Llengua, immigració i ensenyament del català, 5.
http://cv.uoc.es/DBS/a/materials/portada/ambits/im/pdf/lleng_imm_cat5.pdf

Major, Roy C. (2008). Transfer in second language phonology. A: Hansen Edwards, Jette G.; Zampini, Mary L. (eds.) *Phonology and Second Language Acquisition*. Amsterdam: John Benjamins: 63-94.

Orozco, Marcos; Roca, Francesc (2002). *El fula i el wòlof. Estudi comparatiu entre les gramàtiques del fula i el wòlof i la del català*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar i Família, Llengua, immigració i ensenyament del català, 6.
<http://www20.gencat.cat/docs/dasc/01Departament/08Publicacions/Coleccions/Llengua%20immigracio%20i%20ensenyament%20catala/06fulawolofcatala06/fulaiwolof.pdf>

Pi Mallarach, Josep (2008). *Pronunciem. Activitats d'autoaprenentatge de la pronunciació catalana per a alumnat nouvingut*. (<http://www.xtec.cat/%7Ejpi/index.htm>)

Poch, Dolors; Fernández Gutiérrez, Natividad; Martínez Daudén, Gemma (1989). Some problems of coarticulation in CV stop syllables in Spanish and Catalan spontaneous speech. A: Szende, T. (Ed.) *Proceedings of the Speech Research '89* (Magyar Fonetikai Füzetek / Hungarian Papers in Phonetics 21). Budapest: Linguistics Institute of the Hungarian Academy of Sciences: 111-115.

Rallo Fabra, Lucrècia (1997). Speaking rate effects in Catalan and English. A cross-language study. *Estudios de Fonética Experimental*. Barcelona 9: 243-272.

Recasens, Daniel (1984). *Estudi comparatiu de la fonètica segmental del català i de l'anglès*. Barcelona: Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona.

Recasens, Daniel (1987). An acoustic analysis of V-to-C and V-to-V coarticulatory effects in Catalan and Spanish VCV sequences. *Journal of Phonetics* 15, 4: 299-312.

MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSITATS ACTUALS

Reguant, Gemma (en premsa) L'oïda com a eina principal per a la correcció fonètica. Una proposta per sensibilitzar l'escolta amb l'objectiu d'accelerar l'aprenentatge. *Actes del IV Simposi Internacional sobre l'Ensenyament del Català*. Vic.

Roca, Francesc (2005). *L'ucraïnès. Estudi comparatiu entre la gramàtica del català i la de l'ucraïnès*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar i Família, Llengua, immigració i ensenyament del català, 9.
<http://www20.gencat.cat/docs/dasc/01Departament/08Publicacions/Coleccions/Llengua%20i%20immigracio%20i%20ensenyament%20catala/09ucraïnescatala06/ucraïnes.pdf>

Sánchez, Raquel (2003). *L'àrab. Estudi comparatiu entre la gramàtica del català i la de l'àrab*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar i Família, Llengua, immigració i ensenyament del català, 2.
http://cv.uoc.es/DBS/a/materials/portada/ambits/im/pdf/lleng_imm_cat2.df

Sebastián-Gallés, Núria; Dupoux, Emmanuel; Seguí, Juan; Mehler, Jacques (1992). Contrasting syllabic effects in Catalan and Spanish. *Journal of Memory and Language*, 31(1), 18-32.

Tió, Jaume (1982). Els sistemes consonàntics català i alemany comparats. Fargas, A.; Tió, J. (eds.) *Actes del Ier Simposium sobre l'ensenyament del català a no-catalanoparlants*. Vic: Eumo: 486-494.

Webgrafia

Diccionari de dubtes del català (<http://www.lecturanda.cat/>) [consulta: maig 2014]

Els sons del català ((<http://www.ub.edu/sonscatala>) [consulta: maig 2014]

ésAdir (<http://esadir.cat/>) [consulta: maig 2014]

*Guia de correcció fonètica*_Bibiloni, G. (<http://www.bibiloni.net/correcciofonetica/>) [consulta: maig 2014]

MODELS FLEXIBLES DE FORMACIÓ: UNA RESPOSTA A LES NECESSITATS ACTUALS

Guies de pronunciació per a no-catalanoparlants (www.guiesdepronunciacio.com)
[consulta: maig 2014]

Projecte GALÍ (<http://clic.xtec.cat/gali/>) [consulta: maig 2014]

Pronunciem_ Pi, Josep (<http://www.xtec.cat/%7Ejpi/index.htm>) [consulta: maig 2014]

ReSolc (<http://www.iula.upf.edu/rec/resolc/ajuda.php>) [consulta: maig 2014]